

สถานการณ์ทองคำปี ๒๕๕๓ และแนวโน้มราคาทองคำปี ๒๕๕๔

นายจรินทร์ ชลไพศาล

กลุ่มวิเคราะห์สถานการณ์เศรษฐกิจ

สำนักเศรษฐกิจและความร่วมมือระหว่างประเทศ

ทองคำเป็นแร่ที่อยู่คู่กับมนุษย์มาเป็นระยะเวลายาวนานแล้ว World Gold Council ชี้ให้เห็นว่านับตั้งแต่มนุษย์เริ่มมีอารยธรรม ได้มีการขุดทองคำขึ้นมาใช้ไปแล้วกว่า ๑๖๕,๐๐๐ ตัน ซึ่งหากนำไปทำเป็นเส้นลวดขนาด ๕ ไมครอน จะสามารถพันได้รอบโลกเลยทีเดียว

ในปัจจุบันทองคำมีราคาเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องโดยทำลายสถิติสูงสุดเป็นประวัติการณ์หลายต่อหลายครั้งเพื่อให้เข้าใจปรากฏการณ์ดังกล่าวในบทความนี้จึงศึกษาสถานการณ์ทั้งทางด้านอุปทาน (การผลิต) อุปสงค์ (การใช้) และราคาทองคำของโลกและของไทย และใช้แบบจำลองทางเศรษฐมิติอย่างง่ายเพื่ออธิบายปัจจัยที่คาดว่าจะมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงราคาทองคำในตลาดโลก รวมทั้งนำเสนอผลการคาดการณ์ราคาทองคำในปี ๒๕๕๔ ของนักวิเคราะห์จากต่างประเทศ

๑. สถานการณ์ตลาดทองคำของโลก

ทองคำเป็นแร่โลหะมีค่าชนิดหนึ่ง ซึ่งราคาทองคำถูกกำหนดโดยอุปสงค์และอุปทาน ทองคำที่มีการซื้อขายกันในตลาดเป็นทองคำที่มีความบริสุทธิ์ไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๙๙.๕

๑.๑ ปริมาณสำรองทองคำของโลก

ปริมาณสำรองแร่ทองคำกระจายอยู่แทบทุกภูมิภาคทั่วโลก จากข้อมูลของ USGS ณ สิ้นปี ๒๕๕๓ พบว่าปริมาณสำรองทองคำของโลกอยู่ที่ระดับ ๕๐,๖๙๐ ตัน โดยประเทศที่มีปริมาณสำรองทองคำมากที่สุด ได้แก่ ออสเตรเลีย (๗,๓๐๐ ตัน) แอฟริกาใต้ (๖,๐๐๐ ตัน) และรัสเซีย (๕,๐๐๐ ตัน) ตามลำดับ (ตารางที่ ๑)

ตารางที่ ๑ ปริมาณสำรองทองคำของโลก ณ สิ้นปี ๒๕๕๓

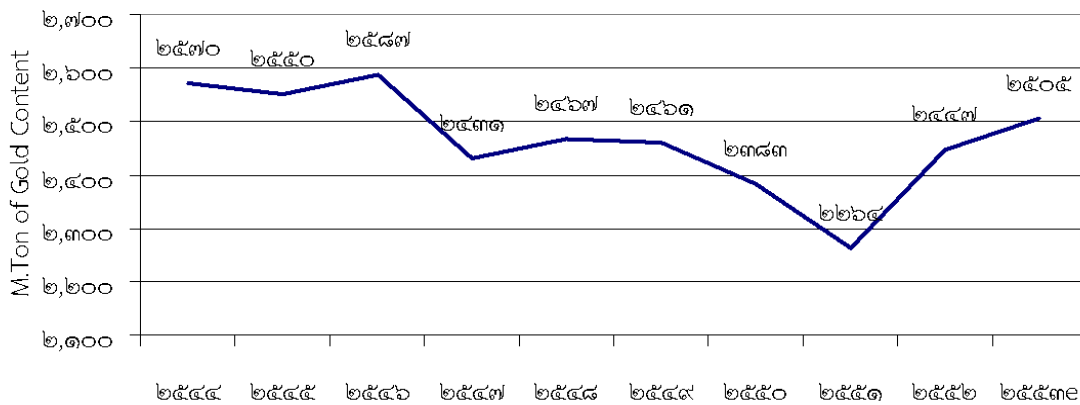
ประเทศ	ปริมาณสำรอง
Australia	๗,๓๐๐
South Africa	๖,๐๐๐
Russia	๕,๐๐๐
Chile	๓,๔๐๐
US	๓,๐๐๐
Indonesia	๓,๐๐๐
Brazil	๒,๔๐๐
Peru	๒,๐๐๐
China	๑,๙๐๐
Uzbekistan	๑,๗๐๐
Ghana	๑,๔๐๐
Mexico	๑,๔๐๐
Papua New Guinea	๑,๒๐๐
Canada	๙๙๐
Other	๑๐,๐๐๐
World Total	๕๐,๖๙๐

ที่มา: USGS (๒๐๑๑)

๑.๒ อุปทานทองคำของโลก

ในปี ๒๕๕๓ ปริมาณการผลิตทองคำของโลกอยู่ที่ระดับ ๒,๕๐๕ ตัน เพิ่มขึ้นจาก ๒,๔๔๗ ตัน ในปีก่อน หรือเพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ ๒.๔ เป็นการเพิ่มขึ้นติดต่อกันเป็นปีที่ ๒ (รูปที่ ๑) และเมื่อพิจารณาสัดส่วนปริมาณสำรองต่อการผลิต (Reserve to Production ratio: R/P Ratio) พบว่าจะสามารถผลิตทองคำต่อไปได้ประมาณ ๒๐ ปี

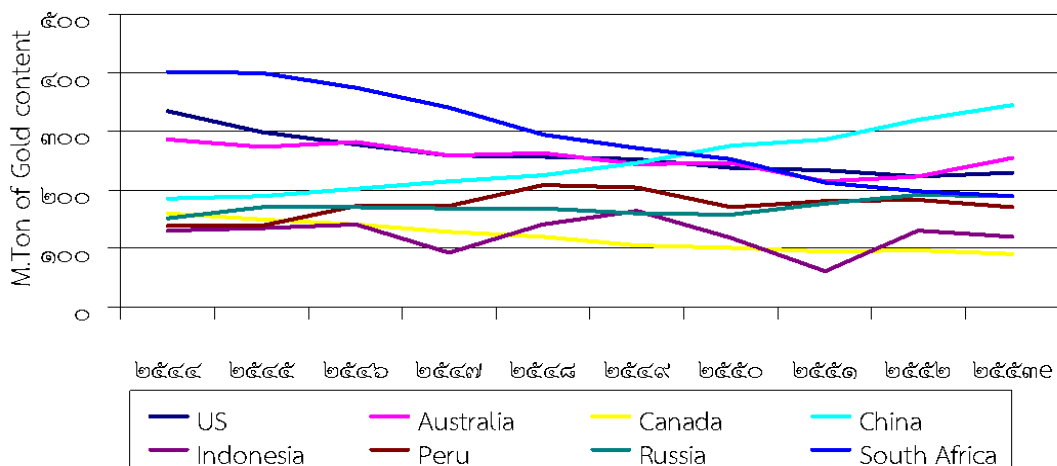
รูปที่ ๑ ปริมาณผลผลิตทองคำของโลก ในช่วงปี ๒๕๔๔ - ๒๕๕๓

ที่มา: World Gold Council (๒๐๑๑)

สำหรับประเทศที่มีปริมาณการผลิตทองคำในปี ๒๕๕๓ สูงที่สุด ได้แก่ จีน (๓๔๕ ตัน) ออสเตรเลีย (๒๕๕ ตัน) และสหรัฐอเมริกา (๒๓๐ ตัน) ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาแนวโน้มปริมาณผลผลิตในช่วง ๑๐ ปีที่ผ่านมาพบว่า ประเทศผู้ผลิตทองคำส่วนใหญ่มีแนวโน้มการผลิตลดลง ยกเว้นประเทศจีนซึ่งมีแนวโน้มการผลิตเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง (รูปที่ ๒)

รูปที่ ๒ ปริมาณผลผลิตทองคำของประเทศผู้ผลิตสำคัญ ในช่วงปี ๒๕๔๔ - ๒๕๕๓

ที่มา: World Gold Council (๒๐๑๑)

อย่างไรก็ตาม อุปทานของทองคำมิได้เกิดจากผลผลิตจากการทำเหมืองแร่ทองคำเท่านั้น World Gold Council (๒๐๑๑) เปิดเผยว่า ในปี ๒๕๕๓ อุปทานหรือผลผลิตทองคำในตลาด มีจำนวนทั้งสิ้น ๔,๑๐๙ ตัน เพิ่มขึ้นร้อยละ ๑.๙ เมื่อเทียบกับปีก่อน โดยอุปทานทองคำแบ่งออกเป็น ๓ ส่วนหลัก ได้แก่ ผลผลิตจากเหมืองแร่ทองคำ ๒,๕๔๓ ตัน (ร้อยละ ๖๒) ทองคำที่ถูกนำกลับมาใช้ใหม่ ๑,๖๕๓ ตัน (ร้อยละ ๔๐) และการขายทองคำของภาครัฐ -๘๗ ตัน (ร้อยละ -๒) (ตารางที่ ๒)

ตารางที่ ๒ อุปทาน (Supply) ทองคำของโลก

Supply	๒๕๕๒	๒๕๕๓ ^๑	% การเปลี่ยนแปลง
Mine supply	๒,๓๓๒	๒,๕๔๓	๙.๐
Official sector sales	๓๐	-๘๗	-๓๙๐.๐
Recycled gold	๑,๖๗๒	๑,๖๕๓	-๑.๑
Total	๔,๐๓๔	๔,๑๐๙	๑.๙

ที่มา: World Gold Council (๒๐๑๑)

ทั้งนี้ ปี ๒๕๕๓ เป็นปีแรกในรอบ ๒๑ ปีที่ภาครัฐหรือธนาคารกลางของแต่ละประเทศเป็นผู้ซื้อทองคำสุทธิ โดยในช่วงปี ๒๕๓๒-๒๕๕๐ ภาครัฐจะเป็นผู้ขายทองคำสุทธิประมาณ ๔๐๐-๕๐๐ ตันต่อปี และการขายทองคำของภาครัฐเริ่มลดลงอย่างเห็นได้ชัดในปี ๒๕๕๑ และลดต่อเนื่องจนกลายเป็นผู้ซื้อสุทธิในปัจจุบัน

สาเหตุสำคัญที่ทำให้ภาครัฐกลายเป็นผู้ซื้อทองคำสุทธิ คือ การขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศกำลังพัฒนา ทำให้ประเทศเหล่านี้ต้องการซื้อทองคำเพื่อรักษาสถียรภาพทางการเงินและการถือครองทองคำและเงินตราต่างประเทศในเงินทุนสำรองเงินตราต่างประเทศ โดยในปี ๒๕๕๓ ประเทศรัสเซียเป็นผู้ซื้อทองคำสูงสุดถึง ๑๓๕ ตัน รองลงมา ได้แก่ ประเทศไทย (๑๖ ตัน) บังกลาเทศ (๑๐ ตัน) เวเนซุเอลา (๕ ตัน) และฟิลิปปินส์ (๑.๔ ตัน)

จากข้อมูลของ World Gold Council ณ สิ้นเดือนเมษายน ๒๕๕๔ พบว่า ประเทศที่มีการถือครองทองคำสูงที่สุด ได้แก่ สหรัฐอเมริกา ๘,๑๓๓ ตัน (ร้อยละ ๗๕ ของเงินทุนสำรองระหว่างประเทศ) เยอรมัน ๓,๔๐๑ ตัน (ร้อยละ ๗๑) อิตาลี ๒,๔๕๒ ตัน (ร้อยละ ๖๙) ฝรั่งเศส ๒,๔๓๕ ตัน (ร้อยละ ๖๖) และจีน ๑,๐๕๔ ตัน (ร้อยละ ๒)

๑.๓ อุปสงค์ทองคำของโลก

ทองคำเป็นสินค้าที่แตกต่างจากสินค้าชนิดอื่นเนื่องจากทองคำมีคุณสมบัติหลายประการ เช่น เป็นสินค้าที่มีความสวยงามนิยมนำมาทำเป็นเครื่องประดับ เป็นสินค้าที่ได้รับความนิยมเชื่อถือถูกใช้เป็นเงินทุนสำรองเงินตราต่างประเทศ มีคุณสมบัติแข็งแกร่งจึงมีการใช้เป็นวัตถุดิบในเครื่องมืออุปกรณ์ทางเทคโนโลยีหลายชนิด รวมทั้งเป็นสิ่งใกล้เคียงเงิน (Near money) ดังนั้น เมื่อคนคาดการณ์ว่าค่าของเงินจะลดลง อุปสงค์ทองคำจะเพิ่มขึ้น เป็นต้น

ในปี ๒๕๕๓ อุปสงค์หรือความต้องการใช้ทองคำ มีจำนวนทั้งสิ้น ๓,๘๑๓ ตัน เพิ่มขึ้นร้อยละ ๙.๒ เมื่อเทียบกับปีก่อน ความต้องการใช้ทองคำแบ่งออกเป็น ๓ ส่วนหลัก ได้แก่ ความต้องการใช้ทองคำสำหรับทำเครื่องประดับ ๒,๐๖๐ ตัน (ร้อยละ ๕๔) ความต้องการใช้ทองคำเพื่อการลงทุน เช่น การทำทองคำแท่งหรือเหรียญทองคำ ๑,๓๓๓ ตัน (ร้อยละ ๓๕) และความต้องการใช้ทองคำในด้านเทคโนโลยี ๔๒๐ ตัน (ร้อยละ ๑๑) (ตารางที่ ๓)

ตารางที่ ๓ อุปสงค์ (Demand) ทองคำของโลก

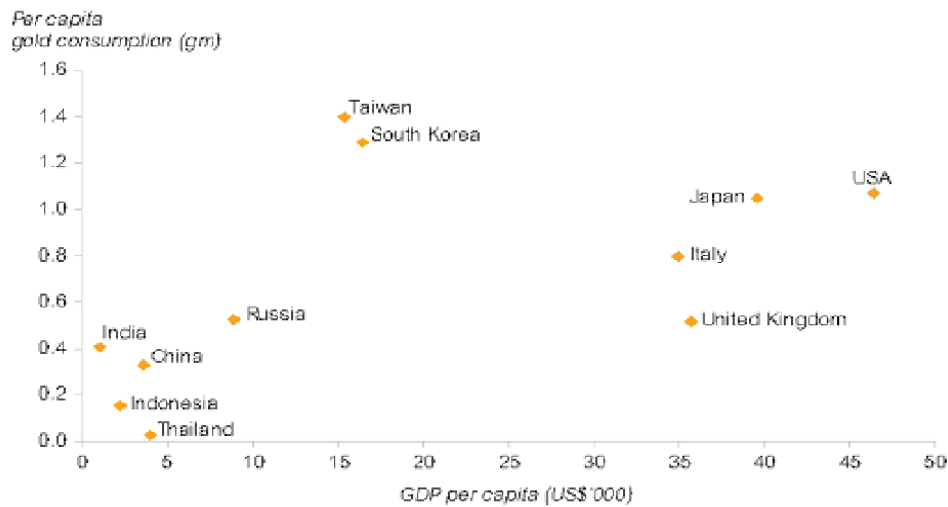
Demand	๒๕๕๑	๒๕๕๒	๒๕๕๓ ^๑	% การเปลี่ยนแปลง ๒๕๕๓-๒๕๕๒
Jewelry	๒,๑๙๒	๑,๗๖๐	๒,๐๖๐	๑๗.๐
Investment	๑,๑๘๑	๑,๓๖๐	๑,๓๓๓	-๒.๐
Technology	๔๓๙	๓๗๓	๔๒๐	๑๒.๖
Total	๓,๘๑๒	๓,๔๙๓	๓,๘๑๓	๙.๒

ที่มา: World Gold Council (๒๐๑๑)

การเพิ่มขึ้นของความต้องการใช้ทองคำในปี ๒๕๕๓ มีผลมาจากการเพิ่มขึ้นของความต้องการใช้ทองคำสำหรับทำเครื่องประดับและความต้องการใช้ทองคำในกลุ่มเทคโนโลยี

ประเทศอินเดียเป็นประเทศที่มีความต้องการใช้ทองคำสำหรับทำเครื่องประดับสูงที่สุด โดยในปี ๒๕๕๓ มีความต้องการใช้ถึง ๗๔๖ ตัน เพิ่มขึ้นถึงร้อยละ ๖๔ เมื่อเทียบกับปีก่อน ในขณะที่ประเทศไทยมีความต้องการใช้ทองคำสำหรับทำเครื่องประดับเพียง ๖.๓ ตัน ลดลงร้อยละ ๑๔ เมื่อเทียบกับปีก่อน ทั้งนี้ โดยทั่วไปประชากรในประเทศที่มีความมั่งคั่ง มักจะมีอัตราการใช้ทองคำสำหรับทำเครื่องประดับสูงกว่าประเทศที่ประชากรมีรายได้น้อย เช่น สหรัฐอเมริกา และญี่ปุ่น ซึ่งมีรายได้ต่อหัวของประชากรสูงมีการใช้ทองคำสำหรับทำเครื่องประดับประมาณ ๑.๐-๑.๑ กรัมต่อคน ในขณะที่ประเทศไทยและอินโดนีเซียซึ่งมีรายได้ต่อหัวของประชากรต่ำกว่า มีการใช้ทองคำสำหรับทำเครื่องประดับเพียง ๐.๐-๐.๒ กรัมต่อคนเท่านั้น (รูปที่ ๓)

รูปที่ ๓ อัตราการใช้ทองคำสำหรับทำเครื่องประดับของประชากรในแต่ละประเทศ ในปี ๒๕๕๒

ที่มา: World Gold Council (๒๐๑๐)

สำหรับกลุ่มเทคโนโลยีที่มีการใช้ทองคำมากที่สุด คือ กลุ่มอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งมีความต้องการใช้ทองคำในปี ๒๕๕๓ ที่ระดับ ๒๘๗ ตัน เพิ่มขึ้นจาก ๒๔๖ ตันในปีก่อน สำหรับกลุ่มเทคโนโลยีที่มีการใช้ทองคำรองจากกลุ่มอิเล็กทรอนิกส์ คือ การใช้ทองคำเพื่องานทันตกรรม ซึ่งมีปริมาณ ๕๐ ตัน

๑.๔ ราคาทองคำของโลก

ปี ๒๕๕๓ เป็นปีทองของทองคำก็ว่าได้ เนื่องจากเป็นปีที่ราคาทองคำทำสถิติสูงสุดถึง ๓๕ ครั้ง และราคายังคงร้อนแรงและทำสถิติสูงสุดในปี ๒๕๕๔ อย่างต่อเนื่อง ในช่วงปี ๒๕๓๙-๒๕๔๙ ราคาทองคำคงที่ตลาดลอนดอน (London gold PM fixing) เคยอยู่ที่ระดับประมาณ ๓๐๐-๕๐๐ ดอลลาร์สหรัฐต่อออนซ์ และภายหลังจากปี ๒๕๔๙ ราคาทองคำปรับตัวเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว มาอยู่ที่ระดับประมาณ ๑,๕๐๐ ดอลลาร์สหรัฐต่อออนซ์ในปัจจุบัน (รูปที่ ๔)

รูปที่ ๔ ราคาทองคำคงที่ตลาดลอนดอน (London gold PM fixing) ช่วงปี ๒๕๔๑ - ๒๕๕๔ (เม.ย.)

ที่มา: World Gold Council

๒. สถานการณ์ตลาดทองคำของไทย

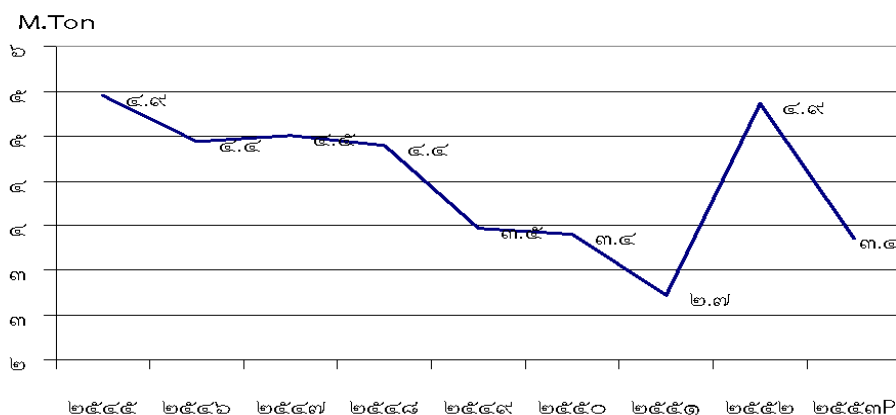
๒.๑ ปริมาณสำรอง การผลิต และวิธีการทำเหมืองแร่ทองคำของไทย

แหล่งแร่ทองคำที่พบในประเทศไทยมีทั้งแบบปฐมภูมิและทุติยภูมิ ซึ่งแหล่งแร่ทองคำที่มีศักยภาพเชิงพาณิชย์ และสามารถทำเหมืองแร่ทองคำได้เป็นแหล่งแร่ทองคำปฐมภูมิ ทั้งนี้ รายงานสถานการณ์ธรณีวิทยาและทรัพยากรธรณี พ.ศ. ๒๕๕๓ ซึ่งรายงานปริมาณสำรองแร่ของไทย ณ สิ้นปี ๒๕๕๑ พบว่า ปริมาณสำรองของแร่ทองคำในพื้นที่ที่มีศักยภาพเป็นไปได้ (พื้นที่แหล่งแร่) อยู่ที่ระดับ ๑๖๐ ตัน คิดเป็นมูลค่าประมาณ ๑๔๙,๔๔๐ ล้านบาท และมีปริมาณสำรองในพื้นที่ ประทานบัตร ๑๕ ตัน มูลค่า ๑๔,๐๑๐ ล้านบาท

ทองคำถือเป็นแร่ที่สำคัญของประเทศไทยเนื่องจากเป็นแร่ที่มีมูลค่าผลผลิตสูงที่สุดเป็นอันดับที่ ๔ รองจาก ถ่านหินลิกไนต์ หินปูน และยางพารา ในปี ๒๕๕๓ ประเทศไทยมีการผลิตทองคำจำนวน ๓.๔ ตัน คิดเป็นมูลค่า ๔,๑๑๘ ล้านบาท มีปริมาณผลผลิตลดลงประมาณร้อยละ ๓๑ เมื่อเทียบกับปีก่อน ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาสัดส่วนปริมาณสำรองในพื้นที่ ศักยภาพแร่ต่อปริมาณการผลิตทองคำในปัจจุบัน (R/P ratio) พบว่าจะสามารถผลิตทองคำได้อีกประมาณ ๔๗ ปี

ในช่วงปี ๒๕๔๕-๒๕๕๑ ผลผลิตทองคำของไทยมีแนวโน้มลดลง แต่ผลผลิตเพิ่มขึ้นเป็นอย่างมากในปี ๒๕๕๒ และเริ่มลดลงอีกครั้งในปี ๒๕๕๓ (รูปที่ ๕)

รูปที่ ๕ ผลผลิตแร่ทองคำของไทยในช่วงปี ๒๕๔๕-๒๕๕๓^P

ที่มา: กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่

หมายเหตุ P หมายถึง ตัวเลขเบื้องต้น

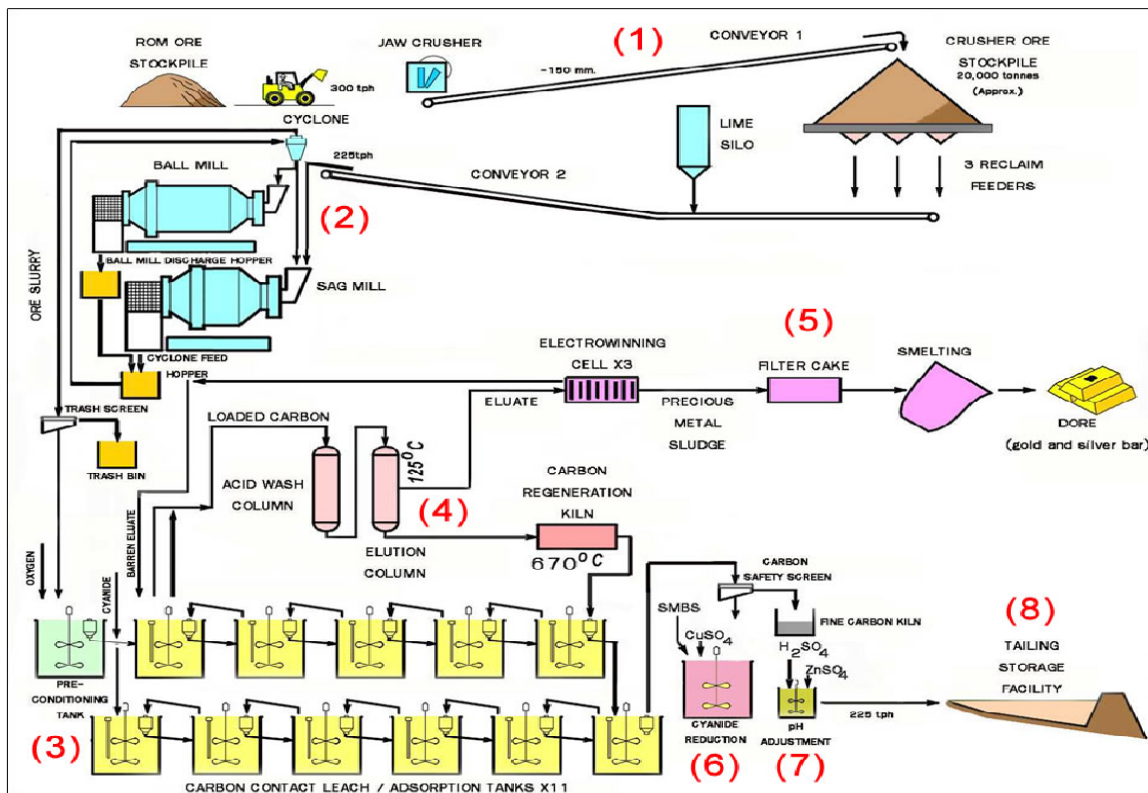
ในปัจจุบันประเทศไทยมีเหมืองแร่ทองคำที่เปิดดำเนินการอยู่ ๒ แห่ง คือ บริษัท อัคราไมนิ่ง จำกัด ที่จังหวัด พิจิตร ซึ่งเริ่มดำเนินการเชิงพาณิชย์ในเดือนพฤศจิกายน ๒๕๔๔ และบริษัท พุ่งคำ จำกัด ที่จังหวัดเลย ซึ่งเริ่มดำเนินการ เชิงพาณิชย์ในเดือนกันยายน ๒๕๔๔ มีการจ้างงานรวมทั้งสิ้นประมาณ ๒๐๐-๓๐๐ คน

ลักษณะการทำเหมืองแร่ทองคำในประเทศไทยเป็นเหมืองหาบ (Open pit) โดยเริ่มจากการเจาะสำรวจ คุณสมบัติแร่ทองคำทางธรณีวิทยาก่อนเพื่อแยกบริเวณที่มีเปอร์เซ็นต์แร่ต่างกันออกจากกัน^๑ หลังจากนั้นจะระเบิดและขุด ตักหรือหินบนแร่ ซึ่งจะขุดเป็นบ่อเหมืองจากระดับผิวดินลึกลงไปตามสายแร่ แล้วนำส่วนที่ไม่ใช่แร่แยกออกมากรองรวมไว้ เพื่อนำกลับไปฝังกลบตามเดิมในภายหลัง สำหรับหินที่มีแร่จะถูกส่งเข้าเครื่องบดหยาบและบดละเอียดให้มีขนาดเล็กลง จากนั้นสินแร่เปียกจะถูกส่งเข้าสู่ถังชะละลายโดยใช้สารละลายโซเดียมไซยาไนด์ และใช้ถ่านกัมมันต์ดูดซับโลหะทองคำ และเงินเอาไว้ ก่อนจะใช้สารละลายดึงโลหะทองคำและเงินออกจากผิวของเม็ดถ่านกัมมันต์ให้เป็นน้ำแร่ทองคำและเงินที่มีความเข้มข้น ต่อมาน้ำแร่นี้จะถูกส่งไปแยกโลหะออกจากสารละลายโดยใช้ประจุไฟฟ้าจะได้เป็นผงดินละเอียดก่อน

^๑ ในอดีตบริษัท อัคราไมนิ่ง ทำเหมืองแร่ทองคำที่เปอร์เซ็นต์ทองคำในหินประมาณ ๑.๕-๒.๕ กรัมต่อดัน แต่จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ของ บริษัทล่าสุดในเดือนกันยายน ๒๕๕๓ พบว่าปัจจุบันบริษัทฯ มี Cut-off grade ประมาณ ๐.๕ กรัมต่อดัน เนื่องจากราคาทองคำสูงขึ้นทำให้ แร่ที่มีเปอร์เซ็นต์ต่ำมีความคุ้มค่าที่จะทำเหมืองมากขึ้น

จะนำไปอบให้แห้งเพื่อเตรียมหลอมโลหะ ซึ่งจะแปลงจากผงดินเป็นโลหะหลอมเหลวซึ่งจะมีทองคำผสมกับเงิน จากนั้นโลหะหลอมเหลวจะถูกนำไปเทลงในแม่พิมพ์เพื่อให้กลายเป็นแท่งโลหะผสม หรือ Dore ซึ่งจะถูกส่งไปแยกเป็นโลหะทองคำบริสุทธิ์ที่ต่างประเทศก่อนที่จะจำหน่ายต่อไป (รูปที่ ๖)

รูปที่ ๖ กระบวนการผลิตทองคำของเหมืองแร่ทองคำของ บริษัท อัคราไมนิ่ง จำกัด (มหาชน)

ที่มา: <http://www.kingsgate.com.au/thailand/process-flowsheet.htm> (๖ พฤษภาคม ๒๕๕๔)

๒.๔ การส่งออกทองคำของไทย

ทองคำที่ได้จากการทำเหมืองแร่ของไทยทั้งหมดถูกส่งออกไปขายในต่างประเทศเนื่องจากยังไม่มีกลุ่ให้
เป็นแร่ทองคำบริสุทธิ์ที่ตรงตามความต้องการของตลาด^๓ โดยจากข้อมูลของกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่
พบว่า ในปี ๒๕๕๓ ประเทศไทยส่งออกโลหะทองคำประมาณ ๔.๐ ตัน สดลงประมาณร้อยละ ๑๖.๖

เมื่อพิจารณาการส่งออกทองคำและผลิตภัณฑ์ที่ทำจากทองคำของประเทศไทยในช่วงปี ๒๕๔๘-๒๕๕๓ พบว่ามีมูลค่าการส่งออกเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยในปี ๒๕๔๘ มีมูลค่าเพียง ๒๕๐ ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ และเพิ่มขึ้นมาอยู่ที่ระดับ ๖,๙๖๖ ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ในปี ๒๕๕๓ โดยทองคำและผลิตภัณฑ์ที่ทำจากทองคำส่วนใหญ่ที่ประเทศไทยส่งออกอยู่ในรูปของทองคำที่ยังไม่ได้ขึ้นรูป (HS ๗๑๐๘๑๒) ซึ่งคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ ๘๙ ของมูลค่าการส่งออกทองคำทั้งหมดของไทย รองลงมาอยู่ในรูปของเครื่องประดับที่ทำด้วยทองคำ (HS ๗๑๑๓๑๙๙๐) ซึ่งมีสัดส่วนประมาณร้อยละ ๗ (ตารางที่ ๔)

สำหรับตลาดส่งออกทองคำและผลิตภัณฑ์ที่ทำจากทองคำของไทยที่สำคัญในปี ๒๕๕๓ ได้แก่ ประเทศ
สวิตเซอร์แลนด์ ย่อังก และออสเตรเลีย ตามลำดับ

๒ ศูนย์บริการวิชาการแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (๒๕๕๓) เปิดเผยว่าปัจจุบันบริษัทผู้นำเข้าและส่งออกทองคำของไทยมักจะมีโรงงานถลุงหรือสกัดทองคำให้บริสุทธ์ ซึ่งบางแห่งสามารถสกัดทองคำให้บริสุทธ์ได้ถึงร้อยละ ๙๙.๙๙ แต่ยังไม่ได้ประทับตราที่ได้รับการยอมรับตามมาตรฐานสากล

ตารางที่ ๔ มูลค่าการส่งออกทองคำและผลิตภัณฑ์ที่ทำจากทองคำของไทยในช่วงปี ๒๕๔๘-๒๕๕๓

หน่วย: ล้านดอลลาร์สหรัฐ

ประเภท	ประเภทย่อย	รายการ	๒๕๔๘	๒๕๔๙	๒๕๕๐	๒๕๕๑	๒๕๕๒	๒๕๕๓
๗๑๐๘		ทองคำ (รวมถึงทองคำชุบด้วยแพลทินัม) ยังไม่ได้ขึ้นรูป หรืออยู่ในลักษณะกึ่งสำเร็จรูปหรือเป็นผง						
	๗๑๐๘๑๑	- เป็นผง	๑๐	๑๙	๑๘	๔๒	๔๐	๖๑
	๗๑๐๘๑๒	- อื่น ๆ ในลักษณะที่ยังไม่ได้ขึ้นรูป	๑๔๗	๔๑๗	๑,๕๓๐	๓,๒๘๐	๕,๔๐๑	๖,๒๒๓
	๗๑๐๘๑๓	- อื่น ๆ ในลักษณะกึ่งสำเร็จรูป	๖๕	๗๙	๗๒	๖๙	๑๗๗	๑๙๖
	๗๑๐๘๒๐	- เงินตรา	-	-	๐	-	๐	-
๗๑๐๙		โลหะสามัญหรือเงิน ที่หุ้มติดด้วยทองคำ ไม่ได้ทำมากไปกว่าชั้นกึ่งสำเร็จรูป	-	๐	๐	๐	๐	๐
๗๑๑๑		โลหะสามัญ เงินหรือทองคำ ที่หุ้มติดด้วยแพลทินัม ที่ไม่ได้ทำมากไปกว่าชั้นกึ่งสำเร็จรูป	๐	๐	๐	๐	๐	๐
๗๑๑๒		เศษและของที่ใช้ไม่ได้ ทำด้วยโลหะมีค่าหรือโลหะที่หุ้มติดด้วยโลหะมีค่า รวมทั้งเศษและของที่ใช้ไม่ได้อื่นๆ ที่มีโลหะมีค่าหรือสารประกอบโลหะมีค่าชนิดที่ส่วนใหญ่ใช้สำหรับสกัดโลหะมีค่า						
	๗๑๑๒๓๐๐๐	- เหล็กที่มีโลหะมีค่าหรือสารประกอบโลหะมีค่า	๑	๑	๑	๓	๓	๖
	๗๑๑๒๔๐๐๐	- ของทองคำรวมถึงโลหะที่หุ้มติดด้วยทองคำแต่ไม่รวมถึงเศษผงของทองคำที่มีโลหะมีค่าอื่นๆปนอยู่	๒๖	๒๘	๓๗	๒๙	๑๐	๑๒
๗๑๑๓		เครื่องเพชรพลอยและรูปพรรณและส่วนประกอบ ทำด้วยโลหะมีค่า หรือทำด้วยโลหะที่หุ้มติดด้วยโลหะมีค่า						
	๗๑๑๓๑๙๙๐	- ทำด้วยทอง	-	-	๓๖๖	๓๗๒	๓๐๔	๔๖๑
๗๑๑๔		เครื่องทองหรือเครื่องเงินและส่วนประกอบของของดังกล่าว ทำด้วยโลหะมีค่าหรือทำด้วยโลหะที่หุ้มติดด้วยโลหะมีค่า						
	๗๑๑๔๑๙๙๐	- ทำด้วยทองคำ	-	-	๑	๒	๒	๓
๗๑๑๕		ของอื่น ๆ ทำด้วยโลหะมีค่าหรือทำด้วยโลหะที่หุ้มติดด้วยโลหะมีค่า						
	๗๑๑๕๙๙๐	- อื่น ๆ	๑	๑	๑	๓	๑๕	๔
๗๑๑๘		เหรียญกษาปณ์						
	๗๑๑๘๙๐๑๐	- เหรียญทองคำจะใช้ชำระหนี้ตามกฎหมายได้หรือไม่ก็ตาม	-	-	๐	๐	๐	๐
รวม			๒๕๐	๕๔๖	๒,๐๒๗	๓,๘๐๑	๕,๙๕๒	๖,๙๖๖

ที่มา: Global Trade Atlas

๒.๕ การนำเข้าทองคำของไทย

ในปี ๒๕๕๓ ประเทศไทยมีการนำเข้าทองคำและผลิตภัณฑ์ที่ทำจากทองคำ ๘,๐๕๒ ล้านดอลลาร์สหรัฐ เพิ่มขึ้นจาก ๓,๘๘๘ ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในปีก่อน โดยการนำเข้าทองคำและผลิตภัณฑ์ที่ทำจากทองคำของไทยค่อนข้างมีความผันผวน และส่วนใหญ่เป็นการนำเข้าทองคำที่ยังไม่ได้ขึ้นรูป (HS ๗๑๐๘๑๒) ซึ่งมีสัดส่วนประมาณร้อยละ ๙๕ ของมูลค่าการนำเข้าทองคำทั้งหมดของไทย (ตารางที่ ๕)

สำหรับตลาดนำเข้าทองคำและผลิตภัณฑ์ที่ทำจากทองคำของไทยที่สำคัญในปี ๒๕๕๓ ได้แก่ สวิตเซอร์แลนด์ ออสเตรเลีย และญี่ปุ่น ตามลำดับ

ตารางที่ ๕ มูลค่าการนำเข้าทองคำและผลิตภัณฑ์ที่ทำจากทองคำของไทยในช่วงปี ๒๕๔๘-๒๕๕๓

หน่วย: ล้านดอลลาร์สหรัฐ

ประเภท	ประเภทย่อย	รายการ	๒๕๔๘	๒๕๔๙	๒๕๕๐	๒๕๕๑	๒๕๕๒	๒๕๕๓
๗๑๐๘		ทองคำ (รวมถึงทองคำชุบด้วยแพลทินัม) ยังไม่ได้ขึ้นรูป หรืออยู่ในลักษณะกึ่งสำเร็จรูปหรือเป็นผง						
	๗๑๐๘๑๑	- เป็นผง	๐	๐	๑	๑	๐	๑
	๗๑๐๘๑๒	- อื่น ๆ ในลักษณะที่ยังไม่ได้ขึ้นรูป	๑,๗๙๔	๑,๖๗๓	๑,๕๐๖	๕,๘๑๗	๓,๖๑๖	๗,๖๕๐

ประเภท	ประเภทย่อย	รายการ	๒๕๔๘	๒๕๔๙	๒๕๕๐	๒๕๕๑	๒๕๕๒	๒๕๕๓
	๗๑๐๘๑๓	- อื่น ๆ ในลักษณะกึ่งสำเร็จรูป	๑๘๓	๒๒๑	๒๗๓	๒๔๓	๑๙๔	๒๘๑
	๗๑๐๘๒๐	- เงินตรา	๐	๐	๐	-	-	-
๗๑๐๙		โลหะสามัญหรือเงิน ที่หุ้มติดด้วยทองคำ ไม่ได้ทำมากไปกว่าชั้นกึ่งสำเร็จรูป	๐	๐	๐	๐	๐	๐
๗๑๑๑		โลหะสามัญ เงินหรือทองคำ ที่หุ้มติดด้วยแพลทินัม ที่ไม่ได้ทำมากไปกว่าชั้นกึ่งสำเร็จรูป	-	-	๐	๐	๐	๐
๗๑๑๒		เศษและของที่ใช้ไม่ได้ ทำด้วยโลหะมีค่าหรือโลหะที่หุ้มติดด้วยโลหะมีค่า รวมทั้งเศษและของที่ใช้ไม่ได้อื่นๆ ที่มีโลหะมีค่าหรือสารประกอบโลหะมีค่าชนิดที่ส่วนใหญ่ใช้สำหรับสกัดโลหะมีค่า						
	๗๑๑๒๓๐๐๐	- เหล็กที่มีโลหะมีค่าหรือสารประกอบโลหะมีค่า	-	-	-	๐	๐	-
	๗๑๑๒๔๐๐๐	- ของทองคำรวมถึงโลหะที่หุ้มติดด้วยทองคำแต่ไม่รวมถึงเศษผงของทองคำที่มีโลหะมีค่าอื่นๆปนอยู่	-	๐	๐	๒	๐	-
๗๑๑๓		เครื่องเพชรพลอยและรูปพรรณและส่วนประกอบของของดังกล่าว ทำด้วยโลหะมีค่า หรือทำด้วยโลหะที่หุ้มติดด้วยโลหะมีค่า						
	๗๑๑๓๑๔๙๐	- ทำด้วยทอง	-	-	๑๐๗	๑๓๘	๔๑	๗๘
๗๑๑๔		เครื่องทองหรือเครื่องเงินและส่วนประกอบของของดังกล่าว ทำด้วยโลหะมีค่าหรือทำด้วยโลหะที่หุ้มติดด้วยโลหะมีค่า						
	๗๑๑๔๑๔๐๐	- ทำด้วยทองคำ	๑	๒	๓	๕	๑	๑
๗๑๑๕		ของอื่น ๆ ทำด้วยโลหะมีค่าหรือทำด้วยโลหะที่หุ้มติดด้วยโลหะมีค่า						
	๗๑๑๕๔๙๐	- อื่น ๆ	๑๑	๒๐	๒๔	๓๘	๓๕	๔๑
๗๑๑๘		เหรียญกษาปณ์						
	๗๑๑๘๔๐๑๐	- เหรียญทองคำจะใช้ชำระหนี้ตามกฎหมายได้หรือไม่ก็ตาม	-	-	๐	๐	๑	-
รวม			๑,๙๘๙	๑,๙๑๖	๑,๙๑๕	๖,๒๔๖	๓,๘๘๘	๘,๐๕๒

ที่มา: Global Trade Atlas

๓. ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงของราคาทองคำ

การซื้อขายทองคำของไทยมีปริมาณน้อยมากเมื่อเทียบกับตลาดโลก ดังนั้น ราคาทองคำของประเทศไทยถูกกำหนดจากราคาทองคำในตลาดโลก ซึ่งในส่วนนี้จะใช้แบบจำลองทางเศรษฐศาสตร์ศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงราคาทองคำในตลาดโลก ๒ แบบจำลอง

๓.๑ แบบจำลองและสมมุติฐาน

- **แบบจำลองที่ ๑** กำหนดให้ราคาทองคำ^๓ เป็นตัวแปรตาม และค่าเงินดอลลาร์สหรัฐ^๔ เป็นตัวแปรต้น โดยมีสมมุติฐานว่าราคาทองคำกับค่าเงินดอลลาร์สหรัฐ^๕ จะมีความสัมพันธ์กันในทิศทางตรงกันข้ามกัน เนื่องจากทองคำมีคุณสมบัติเป็นสิ่งที่ใกล้เคียงเงิน หากค่าของเงินดอลลาร์สหรัฐ^๕ ลดลง ความต้องการทองคำจะเพิ่มขึ้น ส่งผลให้ราคาทองคำเพิ่มขึ้น
- **แบบจำลองที่ ๒** กำหนดให้ราคาทองคำเป็นตัวแปรตาม และราคาน้ำมัน^๖ เป็นตัวแปรต้น โดยมีสมมุติฐานว่าราคาทองคำกับราคาน้ำมันจะมีความสัมพันธ์กันในทิศทางเดียวกันเนื่องจาก น้ำมันถือเป็นสินค้าโภคภัณฑ์ (Commodity) ที่มักถูกใช้ในการเก็งกำไรเช่นเดียวกันกับทองคำ

^๓ ใช้ Gold price London pm fix โดยใช้ข้อมูลจาก World Gold Council

^๔ ใช้ Nominal Major Currencies Dollar Index โดยใช้ข้อมูลจากธนาคารกลางประเทศสหรัฐอเมริกา

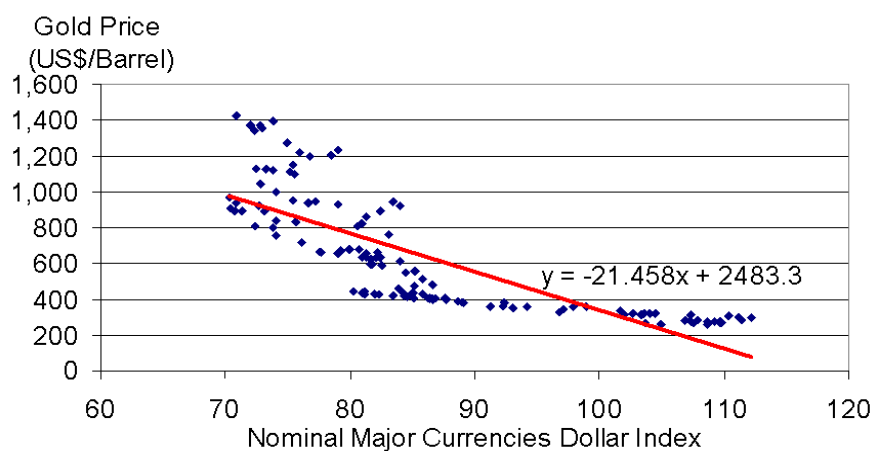
^๕ ใช้ Simple average of three spot prices; Dated Brent, West Texas Intermediate, and the Dubai Fateh โดยใช้ข้อมูลจาก www.indexmundi.com

ทั้งสองแบบจำลองใช้ข้อมูลรายเดือนในช่วงปี ๒๕๔๔ ถึงเดือนมีนาคม ๒๕๕๔ และใช้การประมาณค่าโดยวิธีกำลังสองน้อยที่สุดแบบธรรมดา (Ordinary Least square: OLS)

๓.๒ ผลการประมาณค่า

แบบจำลองที่ ๑ พบว่า ราคาทองคำมีความสัมพันธ์กับค่าเงินดอลลาร์สหรัฐฯ ในทิศทางตรงกันข้ามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติร้อยละ ๙๙ และสัมประสิทธิ์ของตัวแปร Nominal Major Currencies Dollar Index มีค่าเท่ากับ -๒๑.๔ นั่นหมายความว่า เมื่อค่าเงินดอลลาร์สหรัฐฯ เพิ่มขึ้นหรือแข็งค่าขึ้น (ลดลงหรืออ่อนค่าลง) ๑ หน่วย จะทำให้ราคาทองคำลดลง (เพิ่มขึ้น) ประมาณ ๒๑.๔ ดอลลาร์สหรัฐฯต่อออนซ์

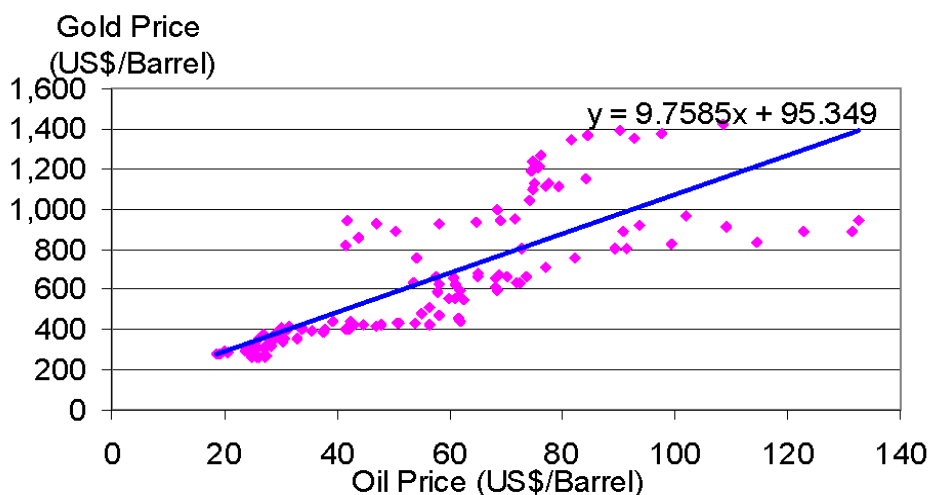
รูปที่ ๗ ความสัมพันธ์ระหว่างราคาทองคำกับค่าเงินดอลลาร์สหรัฐฯ

ที่มา: จากการประมาณค่าโดยใช้โปรแกรม Excel

แบบจำลองที่ ๒ พบว่า ราคาทองคำมีความสัมพันธ์กับราคาน้ำมัน ในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติร้อยละ ๙๙ และสัมประสิทธิ์ของตัวแปรราคาน้ำมันมีค่าเท่ากับ ๙.๘ นั่นหมายความว่า เมื่อราคาน้ำมันเพิ่มขึ้น (ลดลง) ๑ ดอลลาร์สหรัฐฯต่อบาร์เรล จะทำให้ราคาทองคำเพิ่มขึ้น (ลดลง) ประมาณ ๙.๘ ดอลลาร์สหรัฐฯต่อออนซ์

รูปที่ ๘ ความสัมพันธ์ระหว่างราคาทองคำกับราคาน้ำมัน

ที่มา: จากการประมาณค่าโดยใช้โปรแกรม Excel

๔. คาดการณ์ราคาทองคำ

มีนักวิเคราะห์คาดการณ์ราคาทองคำในปี ๒๕๕๔ เป็นจำนวนมาก โดยนักวิเคราะห์บางส่วนคาดว่าราคาทองคำจะปรับตัวลดลงอันเนื่องมาจากการฟื้นตัวของเศรษฐกิจ แต่บางส่วนคาดการณ์ว่าราคาทองคำจะทวีความร้อนแรงมากยิ่งขึ้น ในที่นี้ขอนำเสนอผลการวิเคราะห์ของนักวิเคราะห์บางกลุ่ม^๖

Bullion Research Desk of Commodity Online “ราคาทองคำในปี ๒๕๕๔ จะอยู่ในระดับที่สูงประมาณ ๑,๕๐๐-๑,๖๐๐ ดอลลาร์สหรัฐต่อออนซ์ เนื่องมาจากความผันผวนของเงินดอลลาร์สหรัฐ การหดตัวของการผลิต การเพิ่มขึ้นของปัญหาการทำเหมืองแร่ และการเพิ่มขึ้นของความต้องการทองคำสำหรับทำเครื่องประดับ”

Global commodities guru Jim Rogers “ราคาทองคำในทศวรรษนี้จะเพิ่มขึ้นมากกว่า ๒,๐๐๐ ดอลลาร์สหรัฐต่อออนซ์อย่างแน่นอน”

Saxo Bank “ราคาทองคำจะเพิ่มขึ้นมาอยู่ที่ระดับ ๑,๘๐๐ ดอลลาร์สหรัฐต่อออนซ์ในปี ๒๕๕๔”

Henderson “ราคาทองคำจะเพิ่มขึ้นมาอยู่ที่ระดับ ๑,๖๐๐ ดอลลาร์สหรัฐต่อออนซ์ในปี ๒๕๕๔”

PricewaterhouseCoopers “จากผลการสำรวจของ PricewaterhouseCoopers's Canadian Mining Group พบว่านักลงทุนทำเหมืองทองคำ ๔๔ รายคาดการณ์ราคาทองคำจะสูงสุดที่ระดับ ๑,๕๐๐ ดอลลาร์สหรัฐต่อออนซ์ในปี ๒๕๕๔”

BNP Paribas “คาดการณ์ว่าราคาทองคำในปี ๒๕๕๔ จะมีค่าเฉลี่ยที่ระดับ ๑,๕๐๐ ดอลลาร์สหรัฐต่อออนซ์”

Goldman Sachs “ตั้งเป้าหมายราคาทองคำ ๑๒ เดือนเอาไว้ที่ระดับ ๑,๖๕๐ ดอลลาร์สหรัฐต่อออนซ์”

Capital Economist “ความกังวลเรื่องภาวะเงินเฟ้อจะส่งผลให้ราคาทองคำจะเพิ่มขึ้นมาอยู่ที่ระดับ ๑,๖๐๐ ดอลลาร์สหรัฐต่อออนซ์ในปี ๒๕๕๔ และจะเพิ่มขึ้นมาอยู่ที่ระดับ ๒,๐๐๐ ดอลลาร์สหรัฐต่อออนซ์ในปี ๒๕๕๕ เนื่องจากนักลงทุนต้องการแสวงหาสินทรัพย์ที่ให้ผลตอบแทนสูง (haven assets)”

๕. สรุป

ในปี ๒๕๕๓ ความต้องการใช้ทองคำในตลาดโลกเพิ่มขึ้น ซึ่งส่วนสำคัญเป็นผลมาจากความต้องการใช้ทองคำสำหรับทำเครื่องประดับในประเทศอินเดียเพิ่มขึ้นเป็นอย่างมาก และถึงแม้ว่าผลผลิตทองคำของโลกจะเพิ่มขึ้นซึ่งเป็นผลมาจากการเพิ่มขึ้นของผลผลิตจากเหมืองแร่ทองคำในประเทศจีน สำหรับสถานการณ์ตลาดทองคำของประเทศไทยพบว่าผลผลิตทองคำและปริมาณการส่งออกทองคำในปี ๒๕๕๓ ลดลงเมื่อเทียบกับปีก่อน แต่ทั้งมูลค่าการส่งออกและการนำเข้าทองคำเพิ่มขึ้นซึ่งเป็นผลมาจากการเพิ่มขึ้นของราคาทองคำ

ทั้งนี้ จากการวิเคราะห์โดยใช้แบบจำลองทางเศรษฐศาสตร์พบว่า ค่าเงินดอลลาร์สหรัฐ จะมีผลกระทบต่อราคาทองคำในทิศทางตรงกันข้าม ในขณะที่ราคาน้ำมันจะมีความสัมพันธ์กับราคาทองคำในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สำหรับแนวโน้มราคาทองคำ นักวิเคราะห์บางส่วนคาดว่าราคาทองคำจะปรับตัวลดลงอันเนื่องมาจากการฟื้นตัวของเศรษฐกิจ แต่บางส่วนคาดการณ์ว่าราคาทองคำจะทวีความร้อนแรงมากยิ่งขึ้น

อ้างอิง

ศูนย์บริการวิชาการแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย “โครงการส่งเสริมและพัฒนาอุตสาหกรรมแร่ทองคำ” เอกสารประกอบการจัดฝึกอบรม วันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๕๓ ณ กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่

World Gold Council “Gold Demand Trend: Full year ๒๐๑๐” February ๒๐๑๑.

^๖ <http://www.commodityonline.com/news/Gold-price-predictions-for-๒๐๑๑-๓๔๘๖๗-๓-๑.html> (๑๐ พฤษภาคม ๒๕๕๔)

- World Gold Council “World Official Gold Holding” International Financial Statistic, April 2022.
- World Gold Council “China Gold Report: Gold in the Year of the Tiger” March 2022.